

navnlig har den ærede Ordfører for Flertallet sagt, at Universitetet skal spise sine Kapitaler op. De, som nu ere herimod, lade sig vistnok ingenlunde lede af de Bevæggrunde, som det ærede Medlem for Beale Amts 3de Valgfreds troede, at man gif ud fra, nemlig Mistillid til Demokratiet i Danmark; i alt Fald gjør jeg det ikke. Han troede, at man burde gaa ud fra, at Demokratiet i Danmark til enhver Tid vilde have Die for, at det var nødvendigt at give Lilstud til Kunst og Videnskab, navnlig for de Former, Universitetet skal arbejde for. Han var overbevist om, at det vilde være at dømmе sig selv til døde, naar man vilde negte at give Lilstud til disse Diemed. Deri kan jeg foreløbig være enig med ham, og jeg skal ikke komme nærmere ind derpaa; thi det er klart, at dette ikke kan være Hovedgrunden, hvorfor man modsætter sig Principet, at lade Universitetet spise sin Formue op. Nei, Sagen er en anden. Det, som man har imod at lade den nuværende Slægt opsipse de Kapitaler, Fortiden har henlagt til disse Diemed, og overlade til Efterkommerne at udrede de Beløb, som dertil vilde medgaa, er, at det er et Princip, som er stridende mod enhver sund Statshusholdning. Der er ikke den fjerneste Grund til at lade den nuværende Slægt, som befinder sig under lykkelige finansielle Forhold, bruge Fortidens Kapitaler til Diemed, som ere almindelige Statsdiemed, og som bør afholdes af de løbende Indtægter, til at benytte Fortidens Kapitaler til at bære den høiere Undervisning og sige til Efterkommerne: disse Kapitaler have vi spist op, vi have forstrevet os for nye Statter dertil, nu kunne I bære hele Byrden. Det er denne Hovedbetragtning, som jeg tror, at der kan gjøres gjældende imod at lade Universitetet spise sin Formue op, men ingenlunde Mistillid til Demokratiet, ingenlunde den Forestilling, at dette ikke skulde ville yde det fornødne Lilstud dertil; thi dette vil det ganske vist. Men det vil komme til at hoile dobbelt haardt paa vore Efterkommere, og der er Ingen, der kan vide, hvorledes de finansielle Forhold til den Tid vilde stille sig.

Winther: Det er forunderligt, at man lader, som om man slet ikke kan forstaa, at hele den Bestræbelse eller det Standpunkt, hvorpaa man har stillet sig, navnlig at ville tvinge Regjeringen ind paa en anden Bane end den, ad hvilken den hidtil er gaaet med Hensyn til de separate Fonds, kun er en Bestræbelse netop i de videnskabelige og andre aandelige Former, Interesse. Derfor de ærede Herrer ville have, at disse Midler ikke skulle spises op, saa hjælp os med at faae Regjeringen ind paa at nedlægge en Kommission, som ikke har det Hverv, som det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgfreds (Antsjær) antydede, at forsinke Sagen, men at fremme Sagen saaledes, at vi kunne faae alle de Institutioner, som have svaret til Fortidens Forhold, omordnede

saaledes, at de svare til Nutidens; saa bliver der ikke mere Tale om at spise disse Kapitaler op. Der er Ingen her, som vil have, at der ikke skal gives de nødvendige Lilstud til disse Institutioner. Jeg har iaaen gjort opmærksom paa, at dette var Grunden til Striden, og at Udvalget i sin Betænkning har antydet, at der var en Maade, hvorpaa Regjeringen kunde komme ud over disse Vanskeligheder, nemlig ved selv at tage Sagen i sin Haand, faae disse Forhold undersøgt i det Hele taget og gjøre Forslag til en mere hensigtsmæssig og tidsvarende Omordning og Brug af disse Formuer. Man lader, som om Nogen her havde i Sinde, at disse Midler skulde bruges op, og saa var dermed den Sag færdig, saa skulde der ikke mere gjøres Noget for Videnskab og Kunst og andre høiere Former. Nei, naar man blot vil hjælpe os med at trykke paa Regjeringen for at faae den til at gaae ind paa den nævnte Vej, saa vilde de Herrer snart faae deres Ønsker opfyldte, nemlig at se, at der fra Statskassens Side blev givet alt det, der behøves efter Nutidens Anskuelser til at fremme de høiere aandelige Former paa en saadan Maade, at Samfundet derved fremmes yderligere paa den Bane, hvorpaa man allerede er gaaet frem, og efter det Standpunkt, hvortil man er kommen. Der kan dog Ingen negte, at Universitetets Forhold ikke er ganske svarende til de nuværende Forhold. Det er ganske vist, at vi nu have en Slags hemmelig Statsliste, og at vi derfor vedblive at have et theologisk Fakultet ved Universitetet; men dette er ikke ganske stemmende med vor Grundlov. Der kunde være meget at gjøre i denne Retning; der kan fort sagt være mange saadanne Forhold, der kunde blive omordnede, men dette skal jeg ikke her indlade mig paa. Jeg siger kun, at for saa vidt dette Udvalgs Flertal angaar, har det saaledes vist, hvorledes Regjeringen kan komme ud over hele denne Strid; men Regjeringen har ikke hidtil villet komme ud over Striden. Der var et æret Medlem (Sagb), som før sagde, at enhver ny Minister blev værre end hans Forgænger. Det er ganske vist, at man i den Henseende ikke kan negte, at den Gang det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 1ste Valgfreds (Hall) var Minister, har han fundet sig i og er gaaet ind paa de Foranstaltninger, som den nuværende ærede Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet vil, at vi skulle gjøre om igjen. Den nuværende Kultusminister er altsaa vanskeligere at have med at gjøre end det ærede Medlem, som var hans Forgænger. Jeg havde i det Hele fra Først af troet, at den nuværende Minister vilde høre sig ud over dette hele Standsfordomsvæsen, som har tynget paa tidligere Kultusministre; men jeg ser, at han er under det samme Mærke, som de tidligere have været. Den forrige Kultusminister havde dog Mod og Kraft til af og til at bryde med disse Fordomme og sætte Et og Andet igjen.